

ВПЛИВ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ РОСІЇ В УКРАЇНУ НА МІЖНАРОДНУ ЕКОНОМІКУ, ПРОГНОЗИ НА МАЙБУТНЄ

24 лютого назавжди змінило життя не тільки мільйонів українців, а й безпосередньо вплинуло на курс міжнародної економіки як такої. Як з'ясувалося, світова спільнота багато в чому марно покладалася на Російську Федерацію і була не готова відмовитися від співпраці з нею.

Найбільшим прикладом цього може слугувати російські газ та нафта та залежність держав Євросоюзу від них. Близько 43% газу, який споживають у ЄС, імпортується з Росії, свідчать дані «Євростату» за 2021 рік. Варто відмітити, що частка російського газу на ринку окремих країн ЄС дуже різниться. Грубо кажучи, щодалі на схід – тим більша залежність від Росії. Німеччина є найбільшим в Європі споживачем газу і купує в Росії близько 55% від обсягів свого споживання [1].

Однак на даний момент ситуація змінилася – експорт російського газу до Європи та Азії скоротився на 43% з початку 2022 року. «Газпром» призупинив поставки європейським клієнтам ще в квітні, а також припинив поставки через трубопровід "Північний потік-1" до Німеччини вже наприкінці серпня [2]. Мета таких дій – добитися від Європи послаблення накладених санкцій для подальшого експорту енергоносіїв або ж сертифікації «Північного потоку-2». Проте лідери ЄС не планують іти на такі поступки, тож на міжнародний рівень виходять два надзвичайно важливі, особливо в контексті майбутньої зими, питання: по-перше, звідки та в кого закуповувати такий необхідний газ, та, по-друге, спроможність кожної держави світу на енергонезалежність, щоб уникнути подібного шантажу з боку держав-терористів.

Ще однією великою зміною в міжнародній економіці з початку повномасштабного вторгнення Росії можна назвати проблему експорту товарів з України.

Україна була, є, і залишиться експортером з великим внеском на міжнародний ринок. Україна у 2021/2022 році (липень - червень) експортувала 61,52 мільйона тон зернових та олійних культур вартістю 22,2 мільярда доларів, зокрема, експорт кукурудзи склав 23,5 мільйона тон вартістю 5,8 мільярда доларів, соняшникової олії - 4,3 мільйона тон на 5,8 мільярда доларів, пшениці - 18,7 мільйона тон на 4,8 мільярда доларів [3]. Варто відмітити, що більшість цього зерна експортується, в першу чергу, в країни Азії та Африки: Китай, Єгипет, Іран, Пакистан, Індонезія, і т.д. Також велику частку нашого експорту становить металургійна промисловість, і заводи «Маріупольський металургійний комбінат імені Ілліча» та «Азовсталь» виробляли більшу кількість експортних товарів.

Однак з 24 лютого ситуація різко змінюється: перш за все, можливість експорту заблокована через закриті порти "Південний", "Одеса", "Миколаїв" та "Чорноморськ" в Одесі та Миколаєві. Навіть зараз, з нібито розблокуванням портів, РФ все одно намагається зашкодити експорту, то заявляючи про свій «вихід» зі зернової угоди, то регулярно обстрілюючи згадані міста. У той же час, Україна вже має замовників, і завантаженість на кілька місяців уперед. Попит неймовірно високий, бізнес багато часу приділяє пошуку нових логістичних можливостей – продукція на експорт постачається тільки до Європейського Союзу залізницею, пропускна здатність якої не може покрити відсутність морської логістики, – а експорт досі обмежений, що може загрожувати продовольчою кризою в усьому світі, не кажучи вже про голод у найбідніших країнах або таким, що перебувають у стані конфлікту, на кшталт Афганістану чи Ємену [4].

Металургійний комплекс постраждав ще більше: 30-40% підприємств знаходяться в тимчасовій окупації, більшість з них розбомблені та зазнали значних пошкоджень, масштаби яких, на жаль, зараз неможливо оцінити [4].

Все вище перелічене має неабиякий вплив на міжнародну економіку. Так як Україна не може експортувати товари на належному рівні, на ринку простежується криза – поки отримати поставки від нашої країни неможливо, треба шукати нових експортерів, домовлятися з ними, продумувати нову логістику, поки Україна «поза грою». А це все вимагає, перш за все, часу, якого немає на ринку, який постійно розвивається та знаходиться в русі – тож зараз та наступні декілька років у

економіці світу та ЄС зокрема буде спостерігатися період стагнації: економіка держав, по суті, не розвивається, а враховуючи ще й інфляцію, яка спричинена постковідним відновленням поставок у світі, та частково й повномасштабним вторгненням, можливостей для економічного розвитку у найближчому майбутньому буде не дуже багато.

Також не можна не відмітити, що деякі напрямлення на ринку, навпаки, будуть тільки актуалізуватися – наприклад, попит на зброю для посилення озброєння цілих держав. У мирний час західні країни виробляли зброю в набагато менших кількостях, тож їхні уряди хотіли скоротити дуже дороге виробництво та виготовляти зброю лише в разі потреби. Деякі види озброєння, запаси яких вже закінчуються через передання їх у якості військової допомоги Україні, більше не виробляються [5]. До того ж, можливість війни посеред центру Європи зараз не здається вже такою ж і не можливою, тож наступні декілька років ми будемо спостерігати укріплення військової потуги окремих держав та збільшення кількості військової техніки на ринку.

Отже, цей рік був непростим для світової спільноти та економіки, яка неабияк постраждала від розбомблених підприємств, знищених сільськогосподарських земель та заблокованих портів, зокрема, однак у майбутньому ситуація може й покращитися: навіть під час війни наші люди працюють над відновленням знищених закладів, а вже після її завершення, Україна, за допомогою міжнародного товариства, зможе подолати повоєнні складнощі та продовжити вносити вклад у міжнародну економіку.

Література

1. Залежність від російського газу: Європа у лещатах "Газпрому". Deutsche Welle: веб-сайт. URL: <https://www.dw.com/uk/yevropa-u-leshchatakh-hazpromu-a-60699928/a-60699928> (дата звернення 02.11.2022).

2. Експорт російського газу до Європи та Азії з початку року скоротився на 43% - ЗМІ. Укрінформ - Мультимедійна платформа іномовлення України: веб-сайт. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3605422-eksport-rosijskogo-gazu-do-evropi-ta-azii-z-pocatku-roku-skorotivsa-na-43-zmi.html> (дата звернення 02.11.2022).

3. Попри війну: За рік експорт збіжжя з України зріс на чверть. Deutsche Welle: веб-сайт. URL: <https://www.dw.com/uk/popry-viinu-ukraina-za-rik-na-chvert-zbilshyla-eksport-zernovykh-i-oliinykh/a-62336801> (дата звернення 02.11.2022).

4. Аграрний бізнес, металурги, ІТ, хімія та інші: як справи в гігантів української економіки. Економічна правда: веб-сайт. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2022/06/6/687837> (дата звернення 02.11.2022).

5. У США та Європи закінчуються запаси зброї, яку можна передати Україні – CNBC. Главком: веб-сайт. URL: <https://glavcom.ua/world/world-politics/u-ssha-ta-jevropi-zakinchujutsja-zapasi-zbroji-jaku-mozhna-peredati-ukrajini-cnbc-879457.html> (дата звернення 02.11.2022).